

ZVĒRAUDZĒŠANA

Katru gadu vairāk nekā 100 miljoni dzīvnieku tiek izaudzēti un nogalināti savu kažoku dēļ. Vairāk nekā 95 % no pasaulē pārdotajiem kažokiem nāk no zvēraudzētavu dzīvniekiem – ūdelēm, lapsām, jenotsuņiem, trušiem un šinšillām. Zvēraudzētavās dzīvnieki savu mūžu pavada sprostā baterijās, kur tiem nav iespējas izpaust savu dabisko uzvedību.

Turot šauros būros plēsējus, kam dabā ir plašas teritorijas, rodas smagas dzīvnieku labturības problēmas, piemēram, pašsakropļošanās un inficētas brūces.

SAVVAĻAS DZĪVNIKI

Atšķirībā no citiem lopkopībā izmantotajiem dzīvniekiem, kažokzvēri pēc savas būtības ir savvaļas dzīvnieki, kas ir izgājuši cauri ļoti ierobežotam pieradināšanas procesam.

Aktīvā zvēraudzētavu dzīvnieku selekcija galvenokārt ir koncentrēta uz kažoka kvalitāti, nevis pieradināmību un piemērotību nebrīves apstākļiem.

Tas ir minēts Eiropas Komisijas Dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības zinātniskās komitejas (SCAHAW) 2001. gada ieteikumos:

“Salīdzinot ar citiem lauksaimniecības dzīvniekiem, kažoku ieguvei izmantotās dzīvnieku sugas ir pakļautas salīdzinoši mazākai aktīvai selekcijai, izņemot selekciju, kas saistīta ar kažoka īpašībām.”

LABTURĪBAS PROBLĒMAS

Ieslodzīti šauros būros, dzīvnieki nespēj izpaust savu dabisko uzvedību, piemēram, skriet un medīt. Ieslodzījuma apstākļu un baiļu no cilvēkiem izraisītais stress dzīvniekos izraisa lielu daudzumu ar stresu saistītu labturības problēmu.

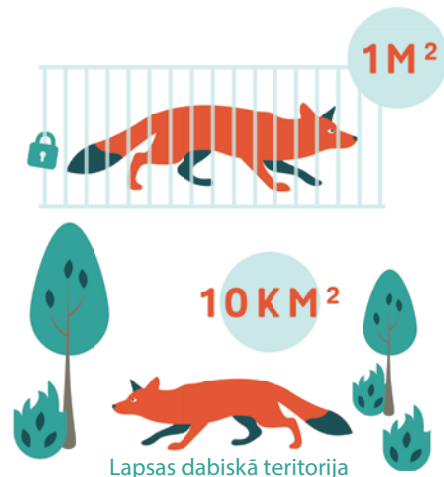
Vairākos zinātniskos ziņojumos ir norādīts, ka zvēraudzēšanai ir raksturīgas smagas dzīvnieku veselības problēmas un ka dzīvniekiem visās zvēraudzētavās ir novērojamas dažādas fiziskas un uzvedības anomālijas, piemēram:

“...inficētas brūces, nokostas ekstremitātes, acu infekcijas, deformētas kājas, deformētas mutes, pašsakropļošanās, brāļu un māsu vai atvašu kanibālisms un citas ar stresu saistītas stereotipiskas uzvedības.”

Stresa izraisītas stereotipiskas uzvedības ir novērojamas visās zvēraudzētavās un izpaužas kā soļošana turp un atpakaļ gar sprostā sienu, atkārtota riņķošana vai galvas šūpošana.

NEHUMĀNA NĀVE

Lai nebojātu ādas, dzīvniekus zvēraudzētavās nogalina, izmantojot nehumānas metodes, piemēram, noindēšanu ar gāzi vai nāvējošu elektrošoku.

Lapsas un jenotsuņus pārsvarā nogalina ar elektrošoku caur muti un anālo atveri. Šāda metode dzīvniekam var izraisīt spēcīgas sāpes un ciešanas.

Ūdeles ir daļēji ūdensdzīvnieki un ir fizioloģiski attīstījušās tā, lai spētu aizturēt elpu, tādēļ ir pakļautas hipoksijai jeb skābekļa badam, kas viņām rada īpašas ciešanas noindēšanas ar gāzi laikā.

“Ir jāizvairās nogalināt ūdeles ar CO₂, tā vietā izvēloties humānākas nogalināšanas metodes.” (SCAHAW, 2001.)

KAŽOKĀDU AIZLIEGUMI

Eiropā aizvien izplatītāki kļūst likumi, kas aizliedz audzēt un nogalināt dzīvniekus kažokādu dēļ. Tiesību akti, kas aizliedz vai pakāpeniski aizliedz zvēraudzēšanu, ir ieviesti jau vairāk nekā 15 Eiropas valstīs, tostarp Apvienotajā Karalistē (no 2000.g.), Nīderlandē (no 2023.g.), Serbijā (no 2019.g.), Čehijā (no 2019.g.), Norvēģijā (no 2025.g.) un Beļģijā (no 2019.g.). Šajās valstīs dzīvnieku labklājībai ir augstāka prioritāte nekā zvēraudzētāju interesēm.